

JÄTKUB EESTI-ROOTSI KOOSTÖÖ

Peter Staland

Meie Rootsi partner LRF – Rootsi Farmerite Föderatsioon tunnistas eelmiste aastate koostöö tulemused väga heaks ja otsustas toetada rahaliselt ka sel aastal maanaiste koolitust ja infolehe väljandmist, järgnevalt selle projekti tutvustus.

Projekt "Maanaiste Toetuseks"

Projekti toetab rahaliselt LRF – Swedish Farmers Assistance.

Aeg: jaanuar 2001– oktoober 2001

Projekti eesmärgid:

1. Aktiviseerida EMÜ liikmete tegevust
2. Tähtsustada maanaiste rolli Eesti ühiskonnas
3. Võrdsed võimalused naistele ja meestele
4. Valida enam naisi ETKLi juhtorganitesse
5. Tugevdada organisatsioone ETKL ja EMÜ

Sihtgrupp – maanaised, maanoored, taluperenaised, ETKLi liikmed ja EMÜ liikmed

Oodatavad tulemused:

1. Säilitada liikmed ja hoida nad aktiivsed
2. Liikmete koolitamine, ETKLi ja EMÜ juhataste koolitamine
3. Infoleht "Kaja" ilmub 2001. aastal 4 korda
4. Olemasoleva õppematerjali täiendamine
5. Maanaise rolli tähtsustamine
6. Kompetentsuse tõstmine ELi fondidest raha taotlemisel
7. Moodustuvad aktiivsete liikmete grupid, kes vajadusel aitavad ellu viia muutusi organisatsioonides

MAANAISTE KONVERENTS AUSTRIAS

"Naised ja Maaelu Areng" – just sellise nime all toimus üle-euroopaline maanaiste konverents Austrias, Innsbruckis 10. – 13. veebr. 2001. 17 riiki võtsid osa, kokku 56 osavõtjat nii Euroopa Liidu liikmesriikidest kui ka Kesk- ja Ida-Euroopa riikidest, Baltikumist ainult Eesti.

Tiroolimaal pealinn Innsbruck võttis vastu imeilusa päikesepaiste ja lumiste mäetippudega. Esimene päev oligi organiseeritud tutvumiseks selle piirkonna taludega. Käisime kahes turismitalus ja ühes sellises talus, mis tegeles nii teravilja-, kartulikasvatusega kui ka Austria šnapsi tootmisega ja talutoodete müügi jaoks kohandatud vanas talulaudas.

Turismitalud selles piirkonnas on ka samal ajal tootmistalud, mis tegelevad loomakasvatusega, oma talutoodangust on lubatud siiski kohapeal valmistatud piimatooted ainult turistidele pakkuda. Alkoholi tootmiseks on vaja taotleda litsentsi ja selle õiguse sai Austria alles 5 aastat tagasi kui nad astusid Euroopa Liidu liikmeks.

Konverents oli huvitav ja hästi organiseeritud. Hinnangu andmiseks ja kokkuvõtete tegemiseks oli kutsutud osalema Euroopa Liidu ekspert Marjolein Peters Hollandist.

Millised on siis Euroopa maanaiste probleemid? Üsna sarnased meie omadele:

- haridusprobleemid – teadmised põllumajandusest noortel väga napid, täienduskursused täiskasvanutele põhiliselt meestele orienteeritud.
- maanaised uues muutuv ühiskonnas: Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika avab naistele uued võimalused. Miks peaks jätkuma elu külas, talus? Vastus ühene – selleks, et üldse säiliks maaelu ja kultuur.

Täna lehes:

- Jätkub Eesti-Rootsi koostöö
- Maanaiste konverents Austrias
- 5 aastat Eesti Maanaiste Ühendust
- Projekt "Women XXI" Harjumaal
- Meestele naistega võrdne palk ja ...!
- Lääne-Viru maanaiste õppepäev
- Kas ja miks eelistada ...?
- Naised kogunesid Kehtnasse
- Üks võimalustest
- Mis Virumaal tulekul?
- Lühiluudised
- Vanaema veerud

- naiste esindatus otsuste tegemise protsessides: ei ole lihtne saada naisi kodust välja tegelema poliitikaga, majandusega. Naisi ei valita juhatusesse ja ei taheta nende tegemisi tunnustada. Naised ise ei nõustu osalema poliitikas, pidades seda rämpseks, aeg-laseks.
- uued tootmissuunad maal: naised võtavad kiiremini ette muudatusi, on nõus katsetama ja proovima. Siiski leiti, et seadusandlus on puudulik, pangad ei taha naisettevõtjatele laenu anda, naised väsisid kiiresti, sest võtavad enda kanda liiga suure koorma, tekib stress. Majanduslik haridus ei ole sageli piisav, puudub planeerimise, analüüsi oskus.
- organisatsiooni areng: toonitati võrgustiku loomise tähtsust, kogemuste vahetamise olulisust, teineteiselt õppimist, koolitusprogrammide vahetust, rahvusvahelist koostööd.

Iga osaleja riik pidi koostama väikese näituse, tutvustama naiste käsitööd ja tegemisi organisatsioonis.

Kolmanda päeva õhtu veetsime koos toredate Alam-Austria maanaistega. Neid oli ligi 1000, kes tulid kokku oma aastakoosolekut pidama. Alustati ühise peoga – meenutati minevikku ja vaadati tulevikku, söödi ja joodi ainult taludes toodetut. Lõbus oli. Järgmisel päeval, kui nad koosolekut pidasid, olime meie, küllased, juba enamasti kõik koduteel.

Väike tõrvatilk küll ka organiseerijate poolele – Eesti lippu polnud neil väljas, lubasin selle järgmine kord neile toimetada.

Tiiu Soans

Eesti Maanaiste Ühenduse esinaine

Selle aasta 3. jaanuari "Eesti Päevalehes" küsib Enn Soosaar: "On's meie Eesti tõepoolest äpardunud?"

Samuti tahaks küsida veel paljude muude asjade ja tegemiste puhul. Vasturääkimine vasturääkimise pärast on muutunud elulaadiks. Opositsioon vastustab koalitsiooni, koalitsioon vastustab opositsiooni.

Toompea näkse järjest innukamalt klammerduvat hoiaku külge, et poliitika on vastastele äratemise kunst. Juba on jõutud selleni, et saadetakse kaebekirju välissaatkondadesse, rääkimata kohtusse kaebamisest või pidevast "musta pesu pesemisest" meedia vahendusel.

Seesama arusaam, et demokraatia välistab üksmeelt, närvutab kohalike omavalitsuste koostööd, takistab tulemuslikku tegutsemist nii organisatsioonides kui ettevõtetes. Eriti teravalt torkab silma eestlaste trotsi- ja protestivaim. Põhjanaanabritel on soome sisu, meil eesti jonn. Kahjuks on need üpris erinevad asjad. Kui soomlaste sisu koondab ning rakendab, siis eestlaste jonn vastustab ning mõrastab. Loomulikult võib praegust negativismi vohamist seletada ajaloolise pärandiga. Nüüd – oma riigis – saab vähemasti valju häälega välja öelda, mida teisest arvatakse. Aga kuulajad-vaatajad millegipärast teevad omad järeldused ja need tulevad pigem kahjuks ütlejatele kui adressaatidele. Ainuke, mida nad sellega saavutavad, on iseenda, oma organisatsiooni, oma riigi maine kahjustamine. Kas tõesti on eesti meestel saabunud trotsiiga, mida psühholoogias seostatakse küll lapse teatud arengutasemega? Lapsel napib nii kogemusi kui mõistust, aga mida siis meie meestel vajaka jääb?

Nagu ütles meie president oma aastapäevakõnes, kui teistes riikides naeravad koalitsioon ja opositsioon koos, siis meil kahjuks teineteise üle.

Jonn on eestlasel veres, niisiis ka rahulolematumus, pidev usaldamatus, pahandamine, möödarääkimine. Aga võib olla on asi selles, et enamus meist ei oska kujundada positiivset hoiakut. Ja ega vastutus, tänuikkus, teistega arvestamine, tegutsemine ühiste eesmärkide nimel ole omadused, millesse sünnitakse. Nendesse tuleb kasvada ja siin on suur töö ära teha just meil, naistel.

Jätkub Eesti-Rootsi koostöö

algus esileheküljel

Moodustada korralduskomitee:

1. Tiiu Soans – EMÜ esinaine	4. Kaul Nurm – ETKLi tegevdirektor
2. Peter Staland – LRF esindaja	5. Mare Laande – EMÜ juhatuse liige
3. Urmas Ardel – ETKLi esimees	6. Renate Pöder – projekti juht

Koolitajad:

I regioon – Hiiumaa, Saaremaa, Läänemaa, Harjumaa – Ille Kivistu
II regioon – Raplamaa, Järvamaa, Türi, Pärnumaa – Reet Länkuri
III regioon – Tartumaa, Jõgeva, Lääne-Viru, Ida-Viru – Ester Gabrieli
IV regioon – Viljandi, Valga, Põlva, Võru – Mare Laande

Õppeprogramm koolitajatele – teemad:

- ELi integratsioon – informatsiooni jagamine, projektide koostamine
- Organisatsioonide liikmelisuse kasv, tegevused liikmetele
- Sotsiaalsed probleemid (maakoolide sulgemine, alkoholi kuritarvitamine, töötus) – tegevused noortele
- Võrdsed võimalused naistele ja meestele – koostöö
- Talupidamine ja keskkond
- Seadusandlus – maanaisi puudutavate seaduste tutvustamine
- Koostöö erinevate põllumajandusorganisatsioonide vahel

Tegevusplaan:

1. 2 X 2 koolituspäeva koolitajate grupile koos ETKLi juhatusega veebruar – märts
2. 4 piirkondlikku seminari – märts, aprill, mai
3. Maanaiste konverents – sügis 2001
4. 4 numbrit "KAJA" (igas kvartalis kord)
5. Korralduskomitee koosolekud 2 X 1 päeva – jaanuar, oktoober

Sügiseks 2001 koostada kohalike organisatsioonide 3 aasta tegevuskava. Kirjeldada eesmärgid, tegevusi ja võimalikke finantsallikaid.

Projekti tegevuste ajakava:

15. – 16. 02. 2001 I koolitusseminar koolitajatele ja EMÜ juhatusele
01. – 02. 03. 2001 II koolitusseminar koolitajatele ja EMÜ juhatusele
Märts, aprill, mai 2001 – viia läbi piirkondlikud seminarid.

Infoteht "Kaja" ilmumise kuupäevad:

- I "Kaja" number ilmub: 8. märts – 9. märtsil EMÜ aastakoosolek
II "Kaja" number ilmub: 13. juuli 2001 – 14. ...15. juulini EMÜ suvepäevad
III "Kaja" number ilmub: 12. oktoober 2001 – 14. oktoobril rahvusvaheline maanaiste päev

- IV "Kaja" number ilmub: 10. detsember 2001 – jõulud

I Koolitusseminari teemad:

Põhiteema: ELi integratsioon, informatsiooni jagamine, SAPARD
Lektorid: Põllumajandusministeeriumist, Eesti Parlamendist, ETKLst
Teised teemad: Organisatsiooni areng, tegevused liikmetele, koostöö erinevate põllumajandusega tegelevate organisatsioonide vahel.
Lektorid: EMÜ ja ETKLi liikmed (koolitajad, Liidrite koolis käinud jt)

II Koolitusseminari teemad:

Põhiteema: Võrdsed võimalused naistele ja meestele
Teised teemad: Seadusandlus, sotsiaalsed probleemid
Lektorid: Voldemar Kolga, Ene Paaver, Ülle Papp, Tiia Soasepp
Piirkondlikud seminarid viiakse läbi koolitajate: Ille Kivistu, Reet Länkuri, Mare Laande ja Ester Gabrieli poolt kõigil ülalmainitud teemadel.
Koolitaja õiguseks jääb otsustada, kas viia läbi üks või kaks või kolm seminari antud rahaliste vahendite piires.

Maanaiste konverents otsustati korraldada, kui projekti käigus selgub, et selleks jätkub raha, teine võimalus on taotleda konverentsiks raha eraldi projekti kirjutamisega.

Rootsi Farmerite Föderatsioon

Renate Pöder

Projekti juht

5 aastat Eesti Maanaiste Ühendust

7. märtsil möödus 5 aastat

Eesti Maanaiste Ühenduse asutamisest Järvamaal Jänedal.

Neid julgeid ja hakkajaid maanaisi, kes leidsid, et eesti maanaistele on vaja luua oma organisatsioon, oli 1996. aasta kevadel 36.

Enamus neist on ka praegu EMÜ liikmed. Esimestest päevadest peale kuni tänase päevani jätkavad juhatuses Heljo Viilip, Liia Tähiste, Eha Kotov, Reet Aedla, Tiit Soans. Tublilt on tegutsenud Tiit Sarv, Ille Kivistu, Reet Länkur, Tiit Sommer, Ludmilla Näälik, Mare Laande, Ester Gabriel jt. Üldse tuleb kiita kõiki neid tublisid naisi, kellel pole kahju olnud kulutada oma aega ja tihti ka raha selleks, et püsiks ja kasvaks maanaiste oma organisatsioon.

Millega me oleme tegelenud kõik need 5 aastat? Igal aastal on toimunud õppepäevad juhataste liikmetele, samuti on läbi viidud palju koolitusi maakondades EMÜ liikmetele ja tihti ka teistele maanaistele. Põhirõhk on olnud toimetulekul ning positiivse suhtumise kujundamisel.

Suurt abi oleme saanud koostööst Rootsi LRFi naisteorganisatsiooniga. Alati oodatud külaliseks meie juurde on Ruth Gustafsson, kellele me oleme tänulikud selle suure töö eest, mis ta on teinud EMÜ loomisel ja arendamisel. Selle 5 aastaga on välja kujunenud perepäevade korraldamise traditsioon, Aastanaise valimine tublimate hulgast, on püsinud sõbraliku koostöö ja üksteise aitamise õhkkond.

Kuulumine ETKLi on võimaldanud meil kaasa rääkida maaelu probleemide osas. Kahjuks jääb 1 – 2 naisest ETKLi juhatuses väheks, et oluliselt mõjutada otsuseid. Mitmed EMÜ liikmed on edukalt lõpetanud ETKLi Liidrite kooli ja omandanud juhile vajalikke teadmisi.

Viimase aasta jooksul on välja kujunenud koostöö EMÜ ja ajakirja "Maa-kodu" vahel, mis püsib tänu pr. Kogeri visadusele. Tänašeks päevaks on ilmunud juba 6. meie oma ajaleht "Kaja", mida samuti võib pidada tubliks saavutuseks.

Nende aastate jooksul oleme osalenud ja osaleme edasi mitmetes rahvusvahelistes projektides, oleme saavutanud hea koostöö mitmete valitsusasutuste ja paljude mittetulundusühingutega. Seoses Euroopa Liidu laienemisega lasub ka meil, maanaistel, suur vastutus. Ka meie teadmistest, oskustest ja tegemistest sõltub, kas elu maal säilib, areneb paremuse poole või hääbub hoopis.

Jätkugu meil ikka sooja südant, abistavat kätt ja head tahet oma pere, organisatsiooni ning kogu Eesti elu edendamiseks!

Tiit Soans

Projekt "Women XXI" Harjumaal

Projekti peamiseks eesmärgiks on aidata kaasa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete moderniseerimisele ja arengu toetamisele ning suurendada naiste osalust kohalikus majandusel. Eesmärkideks on veel parandada naiste osakaalu kohalikul tööturul, aktiveerida tööturult eemal olevaid naisi, pakkuda vajalikke teenuseid ning infomaterjale ettevõtluse kohta algajale naisettevõtjatele, vahetada erinevate partnerriikide vahel naisettevõtluse arendamise alaseid kogemusi, arendada erinevate organisatsioonide ning institutsioonide vahelist koostööd.

Projekti käigus viiakse läbi majandusanalüüs, koolitusanalüüs, rajatakse partnerriikides naisettevõtluskeskused ja tehakse mitmesuguseid koolitusi naisettevõtjatele.

Projekti põhipartnerid on: Estepa (Sevilla) Maanaiste Ühendus Hispaaniast; Novara Regionaalne Valitsus Itaaliast; Kalmari Maakonnavalitsus Rootsist; Korydallose Vallavalitsus Kreekast; Jõe-lähtme Vallavalitsus Eestist

Eesti Maanaiste Ühendus osaleb projektis assotsieerunud liikmena. Tänu sellele on meil võimalik saada mõningaid trükiseid, mis projekti käigus koostatakse ning trükitakse. Tegemisel on juhend töötajale ja ettevõtjale. Juhend hõlmab infoallikaid ning nõustamisallikaid. Samuti tahetakse välja anda praktilise projekti käsiraamat, millest peaks abi olema ennekoike ettevõtjatele.

Tiia Soasepp

Meestele naistega võrdne palk ja õigused!

23. 01. 2001. a kiitis valitsus heaks palgaseaduse muudatuse, mis kohustab tööandjat maksma meestele ja naistele võrdse töö eest võrdset palka.

Paraku on paljudes riikides vastavad seadused olemas, aga kasu neist on üpris väike. Kahtlemata on seadusandluse muutmine väga oluline, aga Eesti riik peaks mõtlema ka selle peale, kuidas seda ellu viia.

Huvitava ettepanekuga tuli välja 27. jaanuari "Päevalehes" ÜRO Rahvastikutfondi nõunik Kadi Mänd, kes kirjutas järgmist: "Naise palga tõmbavad alla lapsed. Tööandja arvestab, et noor naine hakkab mingil ajal töölt puuduma. Võib-olla juba raseduse, kindlasti aga sünnituse ja tõenäoliselt ka lapsehoolduspuhkuse ajal. See annab tööandjale põhjuse eelistada mehi nii tööle võtmisel kui ka edutamisel ning palga määramisel.

Praeguses olukorras on naised kui emasid tööturul keeruline atraktiivsemaks muuta, kuid on olemas võimalus emade populaarsust võrdsustada isadega viimaste arvelt. Isasid tuleb innustada lastega koju jääma. Mõned

riigid on selle tee juba valinud. Rootsi andis stardipaugu 1995. a nn. isa-kuuga, mis reserveerib mõlemale lapsevanemale lapsepuhkust ühe kuu. Kriitikut nimetavad seda süsteemi küll inimesi (mehi) ahistavaks, kuid tegelikult puudub täna just naistel valikuvabadus.

Naistelt oodatakse iseenesestmõistetavalt kojujäämist. Tegelikult avastab iga lapsega puhkaja üsna ruttu, millise puhkusega on tegemist ning et majapidamistööd moodustavad selle puhkuse põhilise ja lahutamatu osa. Ühelt poolt toimuks peres kodutööde ümberjagamine, teiselt poolt tekiks tööandjal stimuli kõikidele töötajatele pakkuda paremaid võimalusi töö- ja pereelu ühitamiseks. Puhkuse jagamisega tunnustaks riik isasid – te olete niisama tähtsad ja vajalikud kui emad, tööandjateni jõuaks aga sõnum – diskrimineerimiseks polegi põhjust, sest lapsega koju peab jääma nii ema kui ka isa.

Tiit Soans

Lääne-Viru maanaiste õppepäev

Selle aasta esimese õppepäeva pidasid Lääne-Viru maanaiste jaanuaris Rakveres. Teemaks oli: "Maanaiste säästlikust majandamisest ja toimetulekust". Sellekohase uue õppematerjali on koostanud Eestimaa Talupidajate Keskliidu koolitus- ja nõuandekeskonna juhataja Talvi Järv, kes 2000. aasta lõpus tutvustas seda õppematerjali kõigi maakondade maanaiste esindajatele.

Õppematerjali esimene osa käsitleb stressi, millest juba varem on paljudel loengutel juttu olnud. Seekord räägiti aga stressi seotusest toitumisega.

Kui on sisepinged või mure, hakkab inimene otsima vastumürki. Tavaliselt hakatakse pingete maandamiseks kas rohkem sööma, tarbima alkoholi, kasutama rohkem magusat – kõik see annab liigselt kaloreid, suureneb kaal ja stress aina suureneb.

Stressitaluvuse hormoone on organismis kõige rohkem hommikul kella 6 ja 8 vahel, millal on hea töö- ja keskendumisvõime, palju energiat. Õige toiduvalikuga on

võimalik stressitaluvust suurendada. Selleks peaks toit olema mitmekülgne, tasakaalustatud, nauditav ja mõõdukas. Põhimõtteks saagu: vähem rasva, vähem soola, vähem magusat.

Õppematerjali säästliku majandamise osas on juhtnööre kümnekonnale leheküljel. Räägitakse säästlikust planeerimisest, kokkuvõetust. Näiteks kas või elektriku vähendamise pesupesemisel jne.

Lisaks eeltoodule käsitlesime õppepäeval ka etiketi teemat. Vabariigi aastapäeva puhul korraldavad vastuvõtte paljud omavalitsused ja kutsutud on tihti hädas igivana küsimusega: mida selga panna ning kuidas käituda. Sellekohaseid näpunäiteid püüdsimegi edasi anda. Iga osaleja sai kaasa ka trükitud materjali: "Tasub teada, kui ees on vastuvõtt".

Ühises kohvilauas vahetati mõtteid kõigi õppepäeva teemade üle. Tunnid kulusid kiiresti ning naised jäid päevaga väga rahule. Lisaks teadmistele said kõik osalejad kaasa materjalid, mida oma kohalike seltside üritustel tutvustada ja levitada.

Heljo Viilip
Lääne-Viru MÜ esinaine

Kas ja miks eelistada eestimaist toitu?

Konjunktuuriinstituudi uurimusest selgub, et 80% eesti tarbijast eelistab kodumaist toidukaupa ning paljud Eestis toodetud toiduained on oma välismaised võistlejad turult välja tõrjunud. Millega seletada Eesti toidukaupade kasvavat populaarsust ja müügiedu välismaise ees?

1. Eesti tarbijale meeldib loosung "Eelista eestimaist". Üha enam mõistetakse, et ostes eesti toitu toetame kodumaist tootmist ja aitame nii ennekõike iseennast.
2. Kodumaise toidu maitse on meile vastuvõetav. Uued tooted püütakse kujundada vastavalt tarbija soovidele.
3. Tarbijad hakkavad üha enam eelistama tervislikku toitu ning tahavad ka teada, kuidas ja millest üks või teine toode on valmistatud.
4. Oma osa on ka kaubanduse suhtumisel: kas ta võtab kohaliku toote müügile või mitte. Tegelikult oleks poodidel kergesti riknevate kaupade osas palju lihtsam suhelda kodumaise tootjaga.
5. Suur tähtsus on ka hinnal. Näiteks margariinitalur ei ole meie tootjatel hinna osas midagi vastu panna.
6. Suhtumise kujundamine juba lapsest peale. Kui pereema pidevalt selgitab, miks me ei osta sätavas pakendis välismaist toitu, mida sisaldavad erinevad tooted, miks meie organism vajab just kohapeal kasvatatud puu- ja juurvilju, hakkavad teadlikult ostma

Tiiu Soans

Naised kogunesid Kehtnasse

15. – 16. veebruarini toimus EMÜ juhatuse ja koolitajate ühine seminar Kehtnas.

Sellel seminaril oli teemaks "Eesti integratsioon Euroopa Liitu ning sellega seonduv". Põhiline tähelepanu oli seotud põllumajanduse ja maaeluga üldse. Meile esinesid: Jaan Kurm Rapla MK Eurobüroost, kes edastas aktuaalset infot Euroopa Liidust; Alvar Timmi Rapla TL-st – Euroopa Liit ja programm "SAPARD"; Kaido Koppel Põllumajandusministeeriumist tutvustas meile ministeeriumi tegevust Euroopa Liiduga liitumisel ning edastas täpsemat infot Sapard-i toetusprogrammi kohta.

Teisel päeval olid kutsutud osalema ka ETKL-i juhatuse liikmed, kuid kahjuks olid kohal ainult Riho Pähn Võru TL-st, Reet Länkur Türi TL-st ja Tiiu Soans – EMÜ (2 viimast kui naiste esindajad ka). Naistel oli huvitav kuulata Võru TL-i tegevusest ning väga meeldis see, et seal toetatakse naiste liikumist aktiivselt.

Teisel päeval esines ka Rainis Ruusamäe, kes rääkis meile teemal "Euroopa Liit ja Eesti parlament". Rainis Ruusamäe ütles: "Eurointegratsioon on uudne kõigile, kuid parlament on infote kõige lähemal ja seepärast on teretulnud algatus, et me saame esineda laiema kuulajaskonna ees.

Käes on väga olulised ajad. Tuleb silmas pidada oma võimalusi ja teha õigeid otsuseid".

Naiste ühine arvamus oli, et nende päevade jooksul saime väga olulist ja adekvaatset infot Euroopa Liidu küsimustes. Samuti anti teada, kus on veel võimalik infot juurde leida. Väga oluline on kohtuda inimestega, kes on otseselt seotud EL-i integratsiooni probleemide lahendamisega ning edastavad adekvaatset infot laiema rahvahulga seas. Inimestele on vaja selgitada nende võimalusi, õigusi ja kohustusi. Praegu on veel aeg teha korrekture, sest hiljem on raske kui mitte lausa võimatu parandada vastuvõetud otsuseid. Väga oluline on saada vastuvõetud dokumentidesse meile vajalikud ja olulised sätted.

Saime kaasa väga mahuka mapi Euroopa Liiduga seonduva kohta, mis tuleb endil veel läbi töötada ning seminaripäevadel piirkonniti levitada.

Täname kõiki esinejaid ning otsest korraldajat Renate Pöderit!

Mare Laande
Viljandi Maanaiste ühenduse esinaine

Käes on märtsikuu esimesed päevad ja õige aeg valgustada maanaistele pisut ETKL Liidrite Kooli tööd.

Liidrite kooli eesmärkidest on kirjutatud varemgi, kuid tahaksin seda siiski veelkord teha. Kõrgemateks eesmärkideks on potentsiaalsete juhtide ettevalmistamine ja motiveerimine Eesti põllumajanduse ning maaelu sihipäraseks juhtimiseks. Liidrite kooli V lennus on meid koos 25 maa-ilmaparandajat 13-st eri maakonnast. Tahame saada juurde teadmisi kuidas olla edukas liider, arendada oma oskusi ja teadmisi, suhelda õigesti ja seda arendada, kirjutada projekte ja töötada meeskonnas, analüüsida tulemusi, teha otsuseid, valmistada ette sõnavõtte ja neid esitleda, tutvuda esitlustehnikaga, saada etiketalaseid teadmisi ja üldse olla uues kesk-

Üks võimalustest

konnas, saada juurde uusi sõpru ja tuttavaid – koguda energiat. Õppetöö koosneb viiest erinevast kolmepäevasest kursusest, mis toimuvad erinevates Eestimaa paikades ja lõpevad aprillis projektitöö ning selle esitlusega.

Tänaeni on toimunud juba kolm kursust, ees ootab lõpusirge. Õppetöö toimub loengute, seminaride, meeskonnatöö, praktiliste harjutuste, situatsioonide läbimängimise vormis. Täienduseks õppetööle korraldatakse väljasõite ja kantakse hoolt kursulaste vaba aja sisustamise eest.

Lektoriteks on Eesti ja Rootsi tunnustatud koolitajad, neile lisaks külalised – tuntud juhid poliitika, riigivalitsemise, ettevõtluse, kultuuri, meedia jm. elualadelt. Viimasel lennus on ka 10 toredat naissoo esindajat, kes kindlasti tulevikus on veelgi aktiivsemad sekkujad maanaiste tegemistesse.

Kallid maanaised!

Kasutage kindlasti võimalust õppida ETKL Liidrite Koolis, ja uskuge – te ei kahetse – seal on tõesti meeldiv. Selleks aga pöörduge kohalike taluliitude juhatustesse, kust saate edasist teavet kooli kohta ja kindlasti ka soovitusi. Mina täna aga Reet Länkuri maanaiste ühendusest, kes andis mulle soovitusi liidrite koolituse jaoks.

Julget pealehakkamist enese harimisel ja uute väljundite otsimisel!

Tiiu Sommer

EMÜ juhatuse liige ja

Liidrite kooli V lennu õpilane

Foto: Kaul Nurm

Killuke Liidrite Kooli tööst Toilas

MIS VIRUMAAL TULEKUL?

Ida-Viru Maanaiste Ühendus tegeles 2000. a lõpus oma organisatsiooni mittetulundusühingute registrisse kandmisega, sest elu nõuab oma osa ja ega ühele nn. "põrandaalusele" organisatsioonile keegi käsi pikal abi ei ulata, kirjuta neid projekte palju tahad ja kellele tahad.

Märtsi esimestel päevadel toimub meie organisatsiooni aasta-koosolek, kus mõeldakse eelkõige sellele, kuidas edasi minna. Ja edasi minna on meie naistel sel aastal põhjust. Saime oma terviseedenduse projektile sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonnast positiivse hinnangu ja projekt nimetusega "Eesti maanaine – tervisliku eluviisi edendaja maal" on seega rahastatud. Et toetus päris kopsakas on ja kõik saadu aasta jooksul ära tuleb kulutada, siis mõne sõnaga etappidest, mida selline projekt endas kätkeb.

Projekti peamiseks sihtrühmaks on meie organisatsiooni naised ja üks maakonna lastekodu ning vähemal määral ka Ida-Virumaa Talupidajate Liit ning selle liikmeskond, kes on meie organisatsiooni senini väga aktiivselt toetanud. Nüüd on meil võimalus väikeseks vastuteeneks.

I etapi käigus kuulame tuntud meditsiinitöötajate loenguid naiste tervisest, saame teada, milline on naiste tervise olukord naaberriikides ja põhjamaades. Loodame saada praktilisi näpunäiteid, kuidas hoida ja säilitada tervist tuleviku jaoks. Koolituste käigus püüame saada praktilist abi erinevate massaažiliikidega tutvudes, õpime erinevaid liikumisharrastusi, proovime veepratsedeure jne. Nende ürituste läbiviimiseks sobivad meie maakonnas asuvad Toila Sanatoorium ja Narva-Jõesuu Sanatoorium.

Sama etapi raames planeerime korraldada tervisepäeva Kohtla-Nõmme lastekodu kasvandikele. Kuna antud lastekodu olukord on väga

vilets, siis on plaanis muretseda nendele selle projekti raames ka veidi spordivarustust. Muidugi anname võimaluse neil endil sõna sekka öelda.

Selle projekti toel toimuvad tänavu Ida-Virumaal, Toilas 14. ja 15. juulil üleriigilised Eesti Maanaiste Ühenduse perepäevad, jagaksin siinkohal selle kohta juba esimest informatsiooni. Algse "kondikava" kohaselt paneme jälle püsti telklaagri, aga kohale tuleb seekord igaüks oma piknikukorviga. Laupäeval korraldame ekskursiooni kaunisse Oru parki ja tutvuda saame ka ühe Eestimaa kaunima talukompleksiga. Õhtu tahaks mööda saata jalga keerutades kas sadamasimmanil või mõnel muul üritusel. Toilas, mere ääres, peaks selleks kohti jätkuma. Pühapäevaks on planeeritud loeng tervisliku toitumise valdkonnast, mille motoks oleks: "Söögem ise ja söötkem ka teised terveks ja ilusaks!" Peale lõunat saaksite ise veel Virumaal ringi sõita. Millal te viimati käisite näiteks Narvas? Kas teie lapsed või lapselapsed on näinud lähedalt tuhamägesid? Kas olete külastanud Kuremäe kloostrit või Ontika pae-kaldalt alla kiiganud? Muide, seal on nüüd imeline vaateplatvorm.

Mõelge oma suveplaanid läbi, äkki tasubki tulla. Info läheb liikuma ka veldikuna MÜ juhatuse ja kohalike taluliitude kaudu. Oodatud on ju kõik maapered, mitte ainult need, kelle naised endid organisatsiooniga paari pannud. Ida-Virumaa naised lubavad neiks päeviks ilusat ilma.

Teisel poolaastal on planeeritud korraldada koolitus koos Ida-Virumaa taluliidu liikmetega ja ette võetakse mahepõllumajandus, mis on kindlasti suur samm meie tervise ja tuleviku kaitseks. Aasta viimane koolituspäev võimaldab kaasata üritusse ka EMÜ juhatuse liikmeid ja sotsiaalministeeriumi esindajat. Loodame, et kõik meie plaanid õnnestuvad. Soovin kõikidele maanaistele ilusat ja teguderohket aastat!

Ester Gabriel

Ida-Viru Maanaiste Ühenduse esinaine

Teated ja reklaam

LÜHIUUDISEID:

HARJU TALULIIDU NÕUANDEKESKUSE ÕPPEPÄEVAD

15. märtsil õppepäev kütustest ja kütuste
kokkuhoiust, otsekülvi olemusest ja
kasutamisevõimalustest.

Õpetavad Peeter Viil Kuusikult ja J. Kilgi
A. Tammeli firmast.

Õppepäev toimub Sakus, Aasa 1 kell 10.00
Info telefonil 0 604 1104

ETKL-i esimehe valimised ees

Käesoleva aasta arillis lõpeb 2-aastane valimis-
periood juhatuse esimehel ja aseesimehel. Uus
põhikiri annab võimaluse kandideerida esimehe
kohale kõikidel organisatsiooni liikmetel.

**Juhatuse esimehe kandidaatidele esitatavad
nõuded:**

1. **Taluperemees või taluperenaine, kes on
organisatsiooni liige. Vajalik:**

- kõrgharidus, soovitatavalt põllumajanduslik
- eelnev juhtimistöö kogemus
- valmisolek töötamiseks täistööajaga
- isikliku auto kasutamine
- oma tegevuse peatamine erakondlikes
juhtorganites

2. **Kasuks tuleb:**

- võõrkeelte oskus
- hea suhtlemisoskus
- artiklite kirjutamise kogemus
- liikmesorganisatsiooni soovitus

3. **Ametikohaga kaasnevad kompensatsi-
oonid tehtud kulutustele ja tööle.**

Palun arutada küsimust liikmesorganisatsioonide
juhatustes ja teha parim valik kandidaatide osas.

Lugupidamisega
Urmas Ardel

EESTI MAANAISTE ÜHENDUS

Teaduse 1, Saku 75501, Harjumaa
tel/fax 0 604 1783, e-post etkl@online.ee
tel/fax 0 607 9215

toimetis – Tiia Soans

Oru side 75103, Harjumaa
0 607 9215

kujundus – Anne Kõll

Teaduse 1, Saku 75501, Harjumaa
tel 0 604 2177

Vanaema veerud

Tegelased: vanaema ja lapselaps Teet

Teet tõrtsutab vanal harmooniumil.

Lükkab registrinupud kinni, häält
enam ei tule.

Teet: "Pagan, pataleid said tühjaks."

Vanaema joonistab palli ja küsib:

"Mis asi see on?"

Teet: "See on kukelpall."

Vanaemal on mitu kotitait põnevaid
karnevaliasju. Proovime pikkade
juustega parukat pähe.

Teet: "Lasteaia plikadel on kah pikad
juuksed, aga need ei käi peast ära,
ma proovisin."

Vanaema: "Mul on varsti sünnipäev."

Teet: "Kes sulle sünnipäeva toob?"

Vanaema mõttikult: "Eks ikka aeg."

Teet kavalalt: "Eks ikka vanaisa."

Laulame laule vanast koolilaulikust.

Muidugi on seal laul Leninist ja
illustratsiooniks tema raamatukoited
selgapidi riulil.

Vanaema: "Ja kes see on?"

Teet: "Onu Lennon, ja need seal on
tema šokolaadid."

Vaatame TV-st spordisaadet.

Sõidab jalgrattur ja tema kõrval

püüab püsida reporter mikrofoniga.

Teet: "Ta pakub talle lutsukommi, aga
tema, rumal, ei saa kätte."

Teeme koos majaesist teed puhtaks.

Vanaema pühib, Teet tõstab kühlvliga
prügi pange. Tundub, et laps on
tüdinunud.

Teet: "Aitab küll, rohkem ma sinu
järelt ei korista!"

Vanaema Tiia

Juhatuse liikmete kontaktandmed:

NIMI	ADDRESS	INDEKS	TELEFON
Tiiu Soans	Oru side, Harju mk	75103	0 607 9215, 051 15 127
Reet Aedla	Nurmenuku 8, Rapla	79512	048 55 203, 055 48 348
Reet Länkur	Türi-Alliku, Järva mk	72201	038 57 277
Mare Laande	Suislepa, Viljandi mk	69703	056 619 475
Eha Kotov	Lüllemäe, Valga mk	68101	076 79 933
Tiiu Sarv	Tabivere, Jõgeva mk	49101	056 637 256
Ülle Vene	Uus 1-27, Rõuge, Võru mk	66201	078 59 235, 0252 97 530
Ille Kivistu	Pühalepa, Hiiumaa	92301	046 94 584 052 68 557
Tiiu Sommer	Uulu side, Pärnu mk	86502	044 33 296, 050 89 266
Liia Tähiste	Linnamäe, Lääne mk	91001	047 95 492, 050 94 207
Ludmilla Näälük	Tahula, Saaremaa	93826	045 53 330, 052 02 630
Heljo Viilip	Laada 8-58, Rakvere	44310	032 43 020
Ester Gabriel	Toila, Altküla, Ida-Viru mk	41702	033 69 615, 052 48 745
Helve Leppik	Laeva 21-16, Tartu mk	60601	0 749 8394